

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
algtekst-terviktekst
11.12.2021
RT I, 01.12.2021, 2

Selja jõe maastikukaitseala kaitse-eeskiri¹

Vastu võetud 26.11.2021 nr 105

Määrus kehtestatakse [looduskaitseaduse](#) § 10 lõike 1, § 11 lõike 1 ja § 12 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Selja jõe maastikukaitseala kaitse-eesmärk

(1) Selja jõe maastikukaitseala² (edaspidi *kaitseala*) kaitse-eesmärk on kaitsta:

- 1) Selja jõe orgu, ajaloolist maakasutust ja piirkonnale iseloomulikku asustusstruktuuri, metsa- ja poollooduslikke kooslusi ning haruldasi, ohustatud ja kaitsealuseid liike;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on jõed ja ojad (3260)³, lamminiidud (6450), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), vanad looduspõhised metsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning laialehised lammimetsad (91F0);
- 3) kaitsealuseid liike, keda nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*) ja võldas (*Cottus gobio*);
- 4) kaitsealust liiki harjust (*Thymallus thymallus*) ja tema elupaika.

(2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripäradele ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal tuleb arvestada looduskaitseaduses sätestatud piiranguid käesolevas määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

- (1) Kaitseala asub Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas Karepa, Kiva, Pehka, Rutja, Tidriku ja Varangu külas.
- (2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

§ 4. Kaitse alla võtmise ja piirangute põhjendused

Määruse seletuskirjas⁵ on esitatud põhjendused:

- 1) kaitse alla võtmise eesmärkide vastavuse kohta kaitse alla võtmise eeldustele;
- 2) loodusobjekti kaitse alla võtmise otstarbekuse kohta;
- 3) kaitstava loodusobjekti tüübi valiku kohta;
- 4) kaitstava loodusobjekti välis- ja vööndite piiride kulgemise kohta;
- 5) kaitsekorra kohta.

2. peatükk

Kaitsekorra üldpõhimõtted

§ 5. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, püüda kala, pidada jahti ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal.

(2) Kaitsealal on lubatud telkimine ja lõkgetegemine õuemaal ning kohas, mis on kaitseala valitseja nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Muul juhul on telkimine ja lõkgetegemine lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

(3) Kaitsealal on lubatud:

- 1) sõidukiga sõitmine teedel;
- 2) jalgrattaga sõitmine radadel;
- 3) punktides 1 ja 2 nimetatata juhtudel sõidukiga ja maastikusõidukiga sõitmine järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel, kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel ning kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, sealhulgas niitude hooldamisel ning piiranguvõõndis metsa- ja põllumajandustöödel.

(4) Kaitseala vetel on lubatud mootoriga ujuv vahendiga sõitmine. Mootoriga ujuv vahendiga sõitmine on lubatud ainult järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise ja kaitse korraldamisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel.

§ 6. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) lubada ehitada ehitusteatis kohustusega või ehitusloakohustuslikku ehitist, sealhulgas lubada püstitada või laiendada lautrit või paadisilda;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda veeluba, ehitusluba ega esitada ehitusteatis;
- 8) jahiulukeid lisaõõta.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmise korral tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

3. peatükk Sihtkaitsevöönd

§ 8. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Sihtkaitsevöönd on kaitseala maa- või veela seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kaks sihtkaitsevööndit:

- 1) Jõemetsa sihtkaitsevöönd;
- 2) Mooritsa sihtkaitsevöönd.

§ 9. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Jõemetsa sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsakoosluse arengu tagamine loodusliku protsessina, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ elupaigatüüpide ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse.

(2) Mooritsa sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on Selja jõe oru, metsa- ja poollooduslike koosluste, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ elupaigatüüpide ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse.

§ 10. Lubatud tegevus

- (1) Sihtkaitsevööndis on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine.
- (2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:
 - 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine;
 - 2) Mooritsa sihtkaitsevööndis olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja loodusliku veerežiimi taastamine;
 - 3) Mooritsa sihtkaitsevööndis koosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile ning poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik tegevus;
 - 4) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
 - 5) olemasolevate rajatiste hooldustööd;
 - 6) pilliroo ja adru varumine.

§ 11. Vajalik tegevus

Mooritsa sihtkaitsevööndis on vajalik poollooduslike koosluste aladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põdsarinde kujundamine ja harvendamine.

§ 12. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul tehnovõrgu rajatise püstitamine kaitsealal paikneva kinnistu tarbeks ning tee ja muu rajatise püstitamine kaitseala tarbeks, kusjuures kaitseala tarbeks võib rajatise püstitada ka ehituskeeluvööndis.

4. peatükk Piiranguvöönd

§ 13. Piiranguvööndi määratlus

- (1) Piiranguvöönd on kaitseala maa- või veeala, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.
- (2) Kaitsealal on Selja jõe piiranguvöönd.

§ 14. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on Selja jõe oru, ajaloolise maakasutuse, piirkonnale iseloomuliku asustusstruktuuri, metsa- ja poollooduslike koosluste, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi laialehiste lammimetsade (91F0) ning kaitsealuste liikide kaitse.

§ 15. Lubatud tegevus

- (1) Piiranguvööndis on lubatud:
 - 1) majandustegevus, arvestades käesoleva määrusega sätestatud erisusi;
 - 2) kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas.
- (2) Piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud:
 - 1) rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja nõusolekul tähistamata kohas;
 - 2) ehitiste püstitamine, kusjuures kalda kindlustamiseks ja kaitseala tarbeks võib rajatise püstitada ka ehituskeeluvööndis;
 - 3) lageraie hall-lepikutes, välja arvatud nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ elupaigatüübile laialehised lammimetsad (91F0) vastavates metsades;
 - 4) turberaie langi pindalaga kuni viis hektarit, välja arvatud nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ elupaigatüübile laialehised lammimetsad (91F0) vastavates metsades;
 - 5) elustiku mitmekesisuse säilitamiseks tuleb raiel ühe hektari kohta jätta alles vähemalt 20 tihumeetrit kasvavaid puid või nende säilinud püstiseisvaid osi, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Kaitseala valitseja võib lubada vähendada elustiku mitmekesisuse säilitamiseks alles jäetavate puude mahtu, kui see on kaitsekorralduslikult või muudel eesmärkidel oluline. Elustiku mitmekesisuse tagamiseks alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände, haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgedele, õõnsustele, tuuleluudade või suurte okstega puid.

§ 16. Vajalik tegevus

Selja jõe piiranguvööndis on vajalik poollooduslike koosluste aladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine.

§ 17. Keelatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul vooluveekogude veetaseme alandamine ja kaldajoone muutmine olemasolevate paisude rekonstrueerimisel, loodusliku veerežiimi taastamisel ja kalade läbipääsu tagamisel;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 5) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetise kasutamine, välja arvatud õue- ja põllumaal;
- 6) roo varumine külmumata pinnasel.

(2) Piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab.

5. peatükk Lõppsätted

§ 18. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

§ 19. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2005. a määrus nr 118 „Selja jõe maastikukaitseala kaitse-eeskiri” tunnistatakse kehtetuks.

§ 20. Menetluse läbiviimine

Määruse menetlus viidi läbi keskkonnaministri 31. oktoobri 2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/705 algatatud haldusmenetluses, mille ülevaade koos ärakuulamise tulemustega on esitatud määruse seletuskirjas.

§ 21. Vaidlustamine

Määrust on võimalik vaidlustada, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, osas, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused, mis puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist.

¹EÜ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

²Ala võeti kaitse alla Rakvere Rajooni RSN Täitevkomitee 11. detsembri 1978. a otsusega nr 198 „Kohaliku tähtsusega looduskaitse alla kuuluvate parkide, botaaniliste üksikobjektide ja maastiku üksikobjektide nimekirjade muutmise kohta”. Ala nimetati maastikukaitsealaks Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2005. a määrusega nr 118 „Selja jõe maastikukaitseala kaitse-eeskiri”. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 2 alapunktist 382 hõlmab kaitseala Selja jõe loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade kohta kehtivaid erisusi.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välis- ja vööndite piirid on kantud määruse lisas esitatud kaardile, mille koostamisel on kasutatud Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris (register.keskkonnainfo.ee) ja maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

⁵Seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

Kaja Kallas
Peaminister

Erki Savisaar
Keskkonnaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär

[Lisa](#) Selja jõe maastikukaitseala